

# BĒRZAINES DIENU RITMI

1991. gada  
augusts

## ZEMES GRIBĒTĀJI

BAGĀTNIKS

### NO KALIFORNIJAS

Pagasta zemes komisija pirmo iesniegumu par sava bijušā īpašuma atjaunošanu saņēma no Kalnbērnu mājas mantiniekas Jāņa Ripas.

J. Ripa dzimis 1944. gadā Rīgā. Pēc tam bēgļu gaitas aizveda viņu uz Ameriku. J. Ripa ir arhitekts ar pabeigtu Kalifornijas Universitātes diplomu. Pašreiz J. Ripa dzīvo Losandželosā.

Lūk, ko savā iesniegumā pēc īpašuma tiesību atjaunošanas raksta J. Ripa: «Zemi sāks izmantot ne vēlāk par 1995. gada 1. jūniju. Gribu celt un iekārtot patņu fabriku Amerikas stilā. Esmu neprecējies — sievu meklēju Latvijā. Esmu apveltīts ar labu gribu, darba spējam un vairāku simtu tūkstošu lielu ASV dolāru kapitālu.»

Patreiz Jāņa Ripas kunga atgriešanās Latvijā traucējošot komunistu klātbūtni. Kalnbērnu īpašnieks pagastam atsūtījis ļoti gļutu un apjomīgu dokumentu māpi, kas apliecina viņa īpašumu.

### Apsītis lūdz dzirnavas

\*\*\*

Īss un lakonisks iesniegums par zemes piešķiršanu saņemts no vēl viena amerikāņa. Piecu hektāru lielu zemes gabalu mījas un dzirnavu uzturēšanai prasa Baljas dzirnavu īpašnieks Lauris Apsītis.

\*\*\*

### Sabiedrības ar ierobežotu atbildību

Bērzaines pagastā savu darbību grib uzsākt ar divas firmas — sabiedrības ar ierobežotu atbildību. Kādreizējā kopsaimniecības ēdnica pārdota firmai «VIMB». Sabiedrības direktors Ivars Viguls savā iesniegumā raksta, ka ēdnicas telpas tiks pārbūvētas šampūnu ražošanai. Vienlaicīgi I. Viguls pieprasa arī pushektāru zemes «VIMB» ražošanas tālākai attīstīšanai.

Otra sabiedrība ar ierobežotu atbildību ir firma «Rotaļa». Šis kooperatīvs pie mums grib izvērsties 2 ha platībā. Uz šīs zemes paredzēts uzcelt trīs dzīvokļu mājiņas un savus ražošanas ceļus. Paredzēts iekārtot un darbināt kokapstrādes ehū — gateri, kā arī uzcelt nelielu gaļas pārstrādes ehū. Sabiedrības «Rotaļa» direktora v. ir Andrejs Maluškovs.

Jau «Bērzaines dienu ritmu» maija izdevumā bija ievietota A. Kangara intervija ar pagasta zemes komisijas priekšsēdētāju V. Auniņu «Zemes komisijai daudz darba», kurā Vija Auniņa paziņoja, kādi bērzainieši grib būt par jaunsaimniekiem. Līdz iesniegumu rakstīšanas finālāim vēl bija atlicis vesels mēnesis. Un izrādījās, ka vislielākais zemes gribētāju pieplūdums bija tieši jūnijā. Neskatoties uz to, ka V. Auniņa brīdināja: «Zemi vajag pieprasīt tikai tiem bērzainiešiem, kuri paši vēl ir spēka gados un jūtas spējīgi art, sēt, pļaut un govīs slaukt,» iesniegumi tomēr saņemti arī no Elmāra Paegļa «Lejnīkos» par 20 ha apsaimniekošanu, no Bringrīdas Vēveres «Gaiļos» par 27 ha, no Ainas Veides pat par 66 ha. Tāpat citīgi strādāt domā arī Anna Kiršteine «Dzintaros», apkopjot 23 ha. 12 ha apsaimniekot domā Olga Rudzīte, bet par 70 ha kopsānu domā Meta Ragaine «Zušos». Zemes komisija vēl izlems, vai šiem cilvēkiem var piešķirt zemi apstrādāšanai.

Ne jau tikai sirmgalvjūti jūt sevī spēku un enerģiju lauku darbiem. Iepazīstināsim jūs ar tiem bērzainiešiem, kas grib kopt savu zemi, vēl būdami spēka gados.

Bernis Roberts «Ogrēs» — 18 ha,

Tiss Mārtiņš «Upītēs» — 40 ha,

Krašņiņš Ilmārs «Lidumniekos» — 23 ha,

Paeglijs Edgars «Salzemniekos» — 22 ha,

Krašņiņa Vineta «Ķīšos» — 23 ha,

Auniņš Guntis «Priekzkalnos» — 25 ha,

Liepiņa Irēna «Galdās» — 18 ha,

Veide Viesturs «Naubodos» — 50 ha,

Svēde Sarmīte «Likās» — 10 ha,

Laiviņš Imants «Dambjos» — 25 ha,

Licis Uldis «Zemzaros» — 22 ha,

Leimanis Mārtiņš «Kēkos» — 17 ha,

Keziks Atis «Atmatās» — 25 ha,

Auniņš Imants «Salkās» — 18 ha,

Kokka Edgars «Strautmajos» — 23 ha,

Ragaine Velga «Tauriņos» — 24 ha,

Purmāle Guna «Lukstiņos» — 17 ha,

Ragainis Ansis «Skundriņos» — 43 ha,

Tiliks Jānis «Lantos» — 31 ha,

Zelča Elza «Aumās» — 13 ha.

Bērzaines pagastā pieteikušies arī bijušo zemes īpašnieku mantinieki, kuri vairs Bērzainē nedzīvo. Pavisam pagastā par jaunsaimniecību veidošanu saņemti 93 pieprasījumi par 3669 hektāriem. Ne jau tikai no jaunsaimniekiem Bērzaine sastāvēs. Zeme vajadzīga arī piemājas saimniecībām un personīgām pālgaisaimniecībām. Tāpat barība būs vajadzīga arī līdzsinejo lielfermu lopīnēm. Neviens no jaunsaimniekiem taču vēl nav pieteicies atpirt no kopsaimniecības lielfermas. Tādēļ tagad citīgi strādās zemes komisija, lai izlemtu, kam zemi piešķirt un kuru atstāt ar tukšām rokām.

Ja skatāmies likumu, tad tas nenorāda līdz cik gadiem un pēc kādām praktiskām iespējām strādāt lauku darbus vajadzētu vērtēt: piešķirt zemi tās pieprasītājiem vai nepiešķirt.

Katram cilvēkam bija iespējams izvēlēties, vai viņi paši ar saviem spēkiem apstrādās saņemto platību, jeb lūgs palīgos savus radus un paziņas, jeb nolīgs kalpus. Daži AP deputāti uzskata, ka vecākiem vajag domāt par mazbērniem vai mazmazbērniem, lai tie vēlāk pieauguši nepārmestu, kādēļ par viņu nākotni nav padomāts un zeme nav pieprasīta.

Vis tas ir pareizi. Tādēļ arī zemes komisija saņēmusi vēlējumu strādāt pēc likuma un sirsdapziņas, tomēr atceroties, ka neviens zemes stūrītis nevar palikt neizmantojots.

Un tomēr, mūsu pagasta teritorijā arī ir robežas, tādēļ, ko darīt tiem saimniekot gribētājiem, kuriem tomēr zemīte netiks iedalīta? Kā tādā gadījumā rīkoties zemes komisijai, to stās-

ta zemes komisijas priekšsēdētāja Vija Auniņa: «Skaidrs, ka zemes mūsu pagastā vairāk nekā. Pagaidām eksistē arī kopsaimniecība, tāpēc tikai daži pagasta iedzīvotāji tiks pie savām jaunsaimniecībām. Kuram dot zemi un kuram nedot, izlems 7 cilvēku liela pagasta zemes komisija. Ja kādu neapmierinās mūsu lēmums, viņam jāgriežas rajona zemes komisijā pie Rāceņa kunga. Kaut arī uz rajona palīdzību īpaši nav ko cerēt. Katrā ziņā ar varu piespiest mūsu pagasta zemes komisiju kādam dot zemi rajona virsvadība nav tiesīga.

Ja bez zemes paliks bijušie zemes īpašnieki vai viņu īpašumu mantinieki, tad es sirsnīgi iesaku tiem cilvēkiem pagasta valdē pārrakstīt savus iesniegumus, lūdzot izmaksāt zemes vērtības kompensāciju. Pieteikumus kompensācijai jāraksta līdz nākošā gada jūnija vidum. Citādi var iznākt tā, ka nebūs ne zemes, ne kompensācijas. Vēlreiz gribu atgādināt, ka daļai topošo jaunsaimnieku no savām vēlinēm tomēr nāksies atteikties un samērīnāties tikai ar mazdārzību vai piemājas saimniecību.»

Tā zemes reformas izredzes komentē pagasta zemes komisijas priekšsēdētāja Vija Auniņa. Bet kopā ar Auniņu par to — dot kādam zemi vai nedot, lems arī G. Purmale, A. Kangars, V. Krašņiņš, K. Tiss, J. Tiliks un V. Stjāde. Tātad cilvēki, kas pieteikusi labi pārzin lauksaimniecību. Zemes komisija ir tieši prasīt, lai katrs saimniekot gribētājs būtu ar lauksaimniecisko izglītību un kaut vienu gadu ilgu darba stāžu laukos.

Ja topošajam jaunsaimniekam nav ne speciālas izglītības, ne lauku darba stāža, tādām cilvēkam vispirms jāmeklē speciālos kursus. Tāpat zemes komisija no zemes pieprasītājiem var prasīt zemnieku saimniecības attīstības programmas izstrādāšanu un aizstāvēšanu. Tātad turpmāk vajadzēs nokārtot eksāmenu lauksaimniecībā.

Pieminētās prasības neattiecas uz bijušajiem zemes īpašniekiem, bet šīs prasības tomēr ir jāpilda bijušo zemes īpašnieku īpašuma tagadējiem mantiniekiem.

Patreiz lielāko mūsu pagasta zemes platību izmanto kopsaimniecība. Arī pēdējā kopsapulcē tika nolemts pieprasīt pagasta zemes komisijai kopsaimniecības vajadzībām 3736 ha. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes vidējais novērtējums pie mums ir 40,8 balles. Lai uzturētu kopsaimniecību vajag 1806 ha lauksaimniecības zemes, no kuriem 1310 ha būtu tirumi. Vēl kopējā platībā daudz maz tika ieskaitīti arī meži un zeme zem ražošanas objektiem. Ko šīs platības nozīmē? Patreiz kopsaimniecība un saimniecībā strādājošie izmanto 2321 ha lauksaimniecības zemes. Ja turpmāk kolhoza pieprasījums tiktu pilnībā apmierināts, tad topošiem jaunsaimniekiem, bijušajiem zemes īpašniekiem un pagasta iedzīvotājiem pāri paliktu tikai 515 ha. Zemes komisiju tāds platību sadalījums nespēja apmierināt. Lūdzām uz zemes komisijas sēdi ierasties kopsaimniecības priekšsēdētāju un galveno agronomi, lai rastu kaut kādu pieņemamu zemes sadalījuma risinājumu. Diemžēl abas personas uz sēdi neierādās.

Uz komisijas sēdi bija ieradusies vienīgi galvenā zootehniķe deputāte H. Diura, bet viņa nebija pilnvarota vienatnē ar zemes komisiju risināt kopsaimniecības fermu turpmākā likteņa jautājumus.

Daudziem zemes komisijas locekļiem nav skaidrs arī tas, kad un kādā veidā kopsaimniecība organizēs savu pamatizstrādājumu privatizāciju. Cik ilgi vēl saimniecībā strādājošie, saņemdami mazāk par iztikas minimumu, būs spiesti strādāt pa roku galam, lai aiztaupītu spēkus darbam personīgās palīgsaimniecībās? Alga 350 rubļu lieluma nav darba samaksa, bet ir smiešanās par cilvēkiem. Lai cik ilgi un centīgi patreizējā kopsaimniecības valde censtos saglabāt pašreizējo saimniecības statusu, tas tāpat nebūs mūžīgi iespējams. Tikai pagaidām zemes komisijai nav skaidrs, cik zemes vēl vajadzēs katrai privatizētai lielfermai un kādi objekti jāspār tīks privatizēti. Patreiz par zemes nepieciešamību varam tikai izdarīt aptuvenus aprēķinus.

Bērnu vecākiem jāatceras arī tas, ka maksāšana Zilūžu ezera krastā, īpaši jau no Sauliešu puses ir bīstama bērnu dzīvībai. Stingri atcerieties: lai neviens bērns bez pieaugušo uzmanības savā vaļā gar ezera krastu nedzīvotos!

### Upju un ezeru liegumi

Valmieras reģionālā vides aizsardzības komiteja informē, ka mūsu pagasta teritorijā esošiem ūdensbaseiniem — Zilūžu ezeram, Budzes upītei (robežupei ar Matišu pagastu), kā arī pagasta dizākalu upei Briedei ar Republikas Ministru Padomes lēmumu noteiktas aizsardzības joslas. Visām ūdenskrātuvēm 10 metrus no krasta aizliegta jebkāda saimnieciska darbība. Vēl

papildus Zilūžu ezeram un Budzei 50 metrus no krasta, bet Briedei upei pat 300 metrus no piekrastes noteikta ierobežota darbības josla. Tur aizliegta mežu kalcīrte.

Bērnu vecākiem jāatceras arī tas, ka maksāšana Zilūžu ezera krastā, īpaši jau no Sauliešu puses ir bīstama bērnu dzīvībai. Stingri atcerieties: lai neviens bērns bez pieaugušo uzmanības savā vaļā gar ezera krastu nedzīvotos!

### VECIE MĒRI

Pāri Latvijai un arī Bērzainēi veļas mērienu laiki, bet vai jūs zināt plašāk izplatītos agrāko laiku mērus? Lūk, kādi, salīdzinot ar mūsdienām, bija senie garuma mēri:

versts — 1,07 kilometri, pēda — 0,3 metri, ass — 2,1 metrs, jūdze — 7,42 kilometri, okeks — tikai 37—55 centimetri.

Tātad, kā redzat, pati mazā-

kā garuma mēra vienība kādreiz bija pēda, bet pati lielākā — jūdze.

Tagad ir svarīgi zināt un saņemt arī kādreizējo zemes platību lielumu.

Visplašāk pie mums izplatītais platības mērs ir pūrvietā. Vidzemē vienas pūrvietas lielums tagad atbilst 0,37 ha. Vēl visai plaši sastopams arī tāds platības mērs kā desetina. Tā ir 1,09 ha liela zemes platība.



# Saimniekdēla tīrumā

(Turpinājums. Sākums jūnija avīzītē.)

Pagāja tikai dažas dienas pēc pirmās pārbaudes, un zemes komisijas locekļi turpināja iepazīties ar pārējām pagasta jaunsaimniecībām.

**Gunārs Ulmanis, «Kociņi».** Sagādāts daudz lauksaimniecības tehnikas: siena prese, diezdētu kartupeļu stādītājs un citas lauksaimniecības mašīnas. Tiek turētas 8 govīs, bulļiņi, 5 aitas. Uzcelta vienkārsa un ērta cūku mītne. Tajā 4 sivēnmātes. Pašreiz labākie panākumi ir cūkkopībā.

**Jānis Gulbis, «Puķītes».** Iegādāti traktori un sīkāka lauksaimniecības tehnika. Tiek celta jauna pībeļve kūtiņ. Turētas 4 govīs, telītes, bulļiņi. Savām vajadzībām audzē cūkas un 3 aitas. Jūtama vēlēšanās rūpīgi saimniekot. Patreiz lielāku zemes platību sev neprasa.

**Roberts Eiduks, «Pumpuris».** Vecā kūtiņā tiek turētas 3 govīs, telītes un dažas cūkas. Lielāki kūtiņi ierakti tikai pamati. Vāji kopti tīrumi. Jūnija sākumā vēl visi lauki nebija apsēti. Domāts kopt papuvi, bet nesētais tīrums aizudzis ar nezāļiem.

**Pēteris Klešs, «Ergotī».** No mājlopiem saimniecībā tiek turētas galvenokārt cūkas. Tiek veikti pamatīgi mājas pārbūves darbi. Pilnīgi pārtaisīta mājas

iekšpuse, gliži nokrāsota arī ēkas fasāde. Atjaunotas divas nelielas kādreizējās kūtiņas. Patreiz notiek trešās saimniecības ēkas rekonstrukcija. Iekārtota plaša siltumnīca saimniecībā, kurā kā galvenā kultūra tiek koptas puķes. Nodarbojas ar rožu audzēšanu. Patīkamai iespāidud atstāj sakārtotais mājas pagalmus.

**Kārlis Auniņš, «Priekškalni».** Patreiz ir mūsu pagasta jaunsaimnieks ar pašu mazāko zemes platību. Izņemot tikai nepilnus 5 ha aramzemes. Pamatā tiek turētas aitas. Tagad ir arī telītes un sivēnmāte ar sivēniem. Jaunas saimniecības ēkas pašreiz netiek celtas. Iegādāts traktors T-25, ir nedaudz tehniskā inventāra, lai nodarbotos ar govju audzēšanu. Vajag vēl klāt zemi.

**Bruno Dubovs un Ansis Gaiļītis, «Dukuri».** Vienā mājā ir izveidotas divas jaunsaimniecības. Pagaidām labiekārtots divstāvu nama pirmais stāvs. Labāk sākota mājas apkārte. Abi jaunsaimnieki kopīgi izmanto arī lauksaimniecības tehniku. B. Dubova saimniecībā tiek turētas divas govīs, pāris cūkas, bet galvenā nozare ir aitkopība. Tiek koptas vairāk nekā 15 aitas. Vēl daudz jāstrādā pie ze-

mes iekopšanas. Laukos tiek audzētas cukurbietes un kartupeļi. A. Gaiļīša saimniecībā pagaidām nav mājlopu. Netiek būvēti arī kūts, kaut gan A. Gaiļīša apgalvo, ka bez lopiem neiztik. Jaunsaimnieks vēl grib klāt zemi.

**Jānis Vilnis, «Kalniņi».** Pilnīgi apmierina pašreiz piešķirtā zemes platība. Zeme ir labi kopta. Tiek turēti arī mājlopi. Nekas jauns uzcelts nav. Saimniecība izmanto visas ēkas, kurās agrāk saimniekoja Jānis Petersons.

**Andris Grasbergs, «Zilūži».** Savu lopu turēšanai pārveidota un labiekārtota kādreizējā Zilūžu teļu ferma. Tagad fermā tiek turētas 3 govīs, 4 cūkas un 5 jaunlopi, kā arī mājputni. Vidējs zemes iekoptības līmenis. Pašreiz ļoti trūkst liellopiem ganības un platības rūpās lopbarības sagādei. Tīrumos galvenā augkopības kultūra — graudaugi.

Pagasta zemes komisija V. Auniņas vadībā pārbaudes reidu ir veikusi. Turpmāk vēl stingrāk pagasta valde un zemes komisija kontrolēs, kā jaunsaimnieki izmanto zemi un kā ražo lauksaimniecības produkciju. Lai mūsu pagasta 15 jaunsaimniekiem turpmāk darba solis ir vēl raitāks!

## ATVĒRSIM VĒSTURES GRĀMATU!

Milje bērzaunieš! Sākims arīmes iepazīt sava novada vēsturi. Beidzas komunistiskās ideoloģijas laiks un arī mums ir tiesības atskārt sava pagasta vēstures grāmatu. Saglabāsim mūsu vēstures mācību nākamajiem paaudzēm, lai arī mūsu bērni pēc dažiem gadiem paaugzies varētu pagēmt uzkā «Bērzaunes dienu ritmus» un uzzināt, kā dzīvojuši un strādājuši viņu vecāki un vēl senākie senči. Šoreiz jūs varēsiet uzzināt, kā no Burtiniete teritorijas atdalījās un kļuva par Jaunie Burtiniekus mūsu pagasta lauki un meži.

Mūsu kādreizējā Jaunburtiniek pagasta pirmsākumi ir meklējami 18. gadsimta vidū. Līdz 1762. gadam Jaunburtiniek skaitījās Burtiniek piln teritorijā.

Tāpat 1762. gadā Krievijas ķeizariene Katrīna II Jaunburtiniek un Zemeles zemes gabalus atveda ģenerālfeldmaršala grāfa Bernhāda Minniha ģimenes mūža īpašumā ar noteikumu, ka pēc grāfa nāves īpašums paliks viņa brāļa ķeizarienes galma virsmēstara Kristapa Vilhelma un Minniha īpašumā. Sie kundzi arī bija mūsu pagasta pirmie saimnieki. Abu grāfu Minnihu valdīšanas laiks nebija pārāk ilgs. Bija 1773. gads, kad nomira arī grāfs Kristaps V. fon Minnihs. Viņš bija uzrakstījis testamentu un izrādījās, ka par zemes īpašnieku kļuvis viņa meita Anna. Dižciltīgā lediņa laikam izrādījās par smalku zemes lietām un saimniecīkošanai, tādejā jau pēc gada 1774. gada 11. septembrī par 57 tukstošiem sudraba rubļu pārdeva Jaunburtiniek un Zemeles zemes ģenerālim Kārlim Gustavam fon Rennem. Karavadoņa vietā teritoriju pātiesībā pārvaldīja viņa sieva.

1789. gadā no dzīves aizgāja arī ģenerāļa sieva. Bet sievies valdīšana Jaunburtiniekos turpinājās. Par zemes īpašnieci no 1789. līdz 1826. gadam kļuva ģenerāļa Kārlja G. fon Rennes meita Karolīna Hreptoviča. Tātad tikai sirmā vecumā grāfiene Karolīna Hreptoviča 1826. gada 23. janvārī savu īpašumu iekļūlāja par 55 tukstošiem sudraba rubļu Frīdriham Vilhelmam Sīkam. Līdz nolīgta ķīlas termiņa beigām F. V. Sīkam saimniekot Jaunburtiniekos neizdevās. Tādējā pēc viņa nāves bagātņieka atraine Eleonora Jaunburtiniekus un Zemeles norakstīja savai meitai Luīzei. Pārvaldīt īpašumu Luīzei vajadzēja sākt 1836. gada janvārī, tomēr tas nenotika. Sīka meita ar īpašuma uzturēšanu nodarbojies nebija ierēnēta un jau pēc mēneša teritoriju sāka pārvaldīt Luīzes vīrs virstleitnants Aleksandrs Konstantīns Smoliāns. Sava mūža beigās Aleksandrs K. Smoliāns saprata, ka kaut neliela skolas izglītība jādod arī viņa pārvaldījumā dzīvojošiem bērniem. Neliela skoliņa ar pirmajiem 10 skolas bērniem tika iekārtota Rūsās, bet pēc diviem gadiem jau vajadzēja lielākas telpas. Latviesu zemnieku bērni grāmatu gudrības nebija redzējuši, viņus mācīja tikai vecāki pēc pašu apgūtām dzīves gudrībām, visu ļoti labo un pārāk sliktu saistot ar Dieva vārdu. Paši pēc sava prāta tulkodami parādības dzīvnieku un augu valstībā. Protams, arī Smoliāna laika skolā galvenā bija ticības mācība, bet tā jau bija rakstītā ticības mācība. Ja latviešu zemnieki mūsu pagastā visu laiku bija domājuši tikai par darbu, tad tagad varēja domāt arī par izglītību.

Acimredzot arī Aleksandram Turpinās Smoliānu ģimenes valdīšana Jaunburtiniekos, bet par turpmākajiem notikumiem jās, bērzaunieši, uzzinaisiet nākamajā mūsu avīzītes numurā.

Liel atbalstu šī un turpmāko vēsturisko materiālu sagatavošanā Avaram Kangaram sniedz pagastā bibliotekāre Antra Paegle. Paldies viņai par sadarbību ar mūsu pagasta avīzīti!

Antra Paegle kaut ko līdz arī no bērzauniešiem. Varbūt jūsu māju bērniņos vai vecvecāku pūra lādēs atrodami interesanti materiāli par Bērzaunes vēsturi un bērzauniešu dzīvi. Pēc diviem gadiem mūsu bibliotēka svinēs 70 gadu jubileju un tad gribētos iekārtot interesantu ekspozīciju gan par bibliotēkas darbu, gan par pagasta vēsturi kopumā. Noderēt var viss, tādēj nesiet lūdz materiālus uz bibliotēku. Varbūt to, ko nesaglabāsim un neapkoposim tagad, mēs būsim pazaudējuši uz visiem laikiem.

Antra Paegle jau priekšlaicīgi pateicas jums par atsaucību.

Prieks Mušpērtu ģimenē ienāca 27. maijā. Bija piedzimis otrais dēls. Apsveicam Roberta Mušpērtu māmiņu, piena kombināta strādnieci, un tēti Ilgoni Mušpērtu.

Konstantīnam Smoliānam un viņa sievai Luīzei pašiem patika bērni. Agrāk Jaunburtiniek pārvaldītāja vidū viņi bija pirmā daudz bērnu ģimene.

Kad 1867. gada beigās A. K. Smoliāns nomira, viņam palika 8 mantinieki. Bērni laikam tiešām auguši draudzīgi ģimenē, jau pēc pāris mēnešiem bija vienotiesies, kuram no brāļiem jāklūst par tēva īpašuma mantinieku. Sanaksājis katram no saviem brāļiem un māsām 30 tukstošu sudraba rubļu lielu kompensāciju un kopā izlēris 210 tukstošus rubļu, 1868. gada 7. janvārī par Jaunburtiniek un Zemeles zemes īpašnieku klūst Aleksandrs fon Smoliāns jaunākais.

Turpinās Smoliānu ģimenes valdīšana Jaunburtiniekos, bet par turpmākajiem notikumiem jās, bērzaunieši, uzzinaisiet nākamajā mūsu avīzītes numurā.

Liel atbalstu šī un turpmāko vēsturisko materiālu sagatavošanā Avaram Kangaram sniedz pagastā bibliotekāre Antra Paegle. Paldies viņai par sadarbību ar mūsu pagasta avīzīti!

Pagāja tikai nedēļa, un par savu pirmo meitiņu priecājas zootehniķe Ģīta un meitenītes tēti būvstrādnieks Ivans Golcs, Liene Golca piedzima 5. jūnijā. Laimīgu mūžiņu jums, Lienīte un Robert!

## Biešu vasara beigusies

Jūlija vidus ir arī pēdējais biešu kapšanas laiks. Šogad biešu vagās strādāja ļoti maz skolēnu. Jāatzīmē, ka no lielās Valmieras 1. vidusskolas Bērzaunē bietes ravēja tikai 15 bērni. Valmieras pilsētas uzņēmumos vidējā alga 600—700 rubļu lielumā, laikam arī tāpēc bagāto pilsētnieku bērniem uz laukiem vairs nav jābrauc. Trīs reizes ar rajona avīzes «Liesma» palīdzību aicinājām talkā biešu ravētājus, bet no VI.V ne bija neviena talkot gribētāja. Līdz ar to Valmieras 1. vidusskolas skolēni apkopa tikai 2,5 ha lielu biešu platību. Jāsaka, ka pat mūsu Bērzaunes bērnu dārzs strādāja vairāk un rūpīgāk. Patikami, kā ar maziem bērniem dažas dienas darbojās direktore Jūta Circene. Uzreiz bija jūtams, ka kārtīga skolotāja vadībā arī skolēni ir disciplināti un rūpīgi. Bedīgi, bet jāatzīst, ka nekas no skolēnu rūpīguma un kārtības izjūtas pāri nepāpīta tad, kad uz lauka brauca skolotāja Solvita Saule. Un tomēr, bērnu dārznieki apkopa gandrīz 2 ha lielu platību. Jau 13. vasaru uz Bērzauni bietes ravēt brauc Valmieras mēbeļu kombināta strādnieku bērni. Šoreiz arī mēbeļnieku bērniem strādāt bija sevišķi patīkami. Daudz padarīja Jaunburtiniek skolas skolēni. Jaņem vēra, ka nevienš pilsētņieks, kas mācās Jaunburtiniekos, saimniecībai palīgā vasarā nebrauca. Tātad biešu laukā ieradās tikai 20 Jaunburtiniek skolēni, un pa visiem apkopa 6 ha biešu. Jau pavasarī lika solīts, ka rūpīgākie kaplētāji

septembrī varēs strādāt uz kartupeļu kombināta. Tas arī bija lielākais solījums, kurā dēļ daudzai paikas bija ar mieru bietes ravēt visu vasaru. Izvērtējot katru jaunburtiniekēša padarīto darbu daudzumu un kvalitāti, septembrī ar tehniku kartupeļu ražu varēs vākt Ingars un Elnārs Burcevī, Ilze un Jānis Bergi, Māris Keziks, Iveta Circene, Jānis Skirmants, Inta Meldere, Solvita Tisa un Tālis Zaķis. Viņus kombināteru darbā varēs nomainīt arī Ilze Kiriloviča, Andrejs Paipals, Selga Laķe, Aldis Brods un Inguss Lidaka. Nu ko, meitenes un zēni! Kārtīgi atpūties, jo mums arī septembris nebūs viegls mēnesis, kaut arī darba alga būs trīs reizes lielāka nekā pārējiem jūsu skolas biedriem. Vēl tikai piēbildi, ka visvairāk biešu laukā padarīja jau ikgadējie rekordisti 5. klases absolvents Jānis Skirmants un Solveiga Tisa, kurā pabeigusi 6. klasi. Viņu kaplētāja darba alga sasniedza 500 rubļu robežu. Abi skolēni ir apveltīti ar darba mīlestību, jo kolhoza tīrumos strādā jau piekto vasaru.

Tāpat kā citus gadus arī šoreiz neiztikām bez Lvovas apgabala talcinieku palīdzības. Laimē, ka Ukrainas brigāde pie nūms atbrauca un apkopa 21 ha sakņu. Ziemā domājam palauties uz Valmieras 1. vidusskolu, bet vienīgā laime, ka nepajāvāmies. Bijūšie svarņoņi mūs kārtējo reizi piemūkoju un bietes aizaugtu nezāļēs.

## Mums vairs miltus nevajag?

Spekbarības paliek aizvien mazāk. Acimredzamī aug šīs lopbarības cenas, bet mūsu saimniecībā pret dārgo lopbarību attieksme paliek aizvien paviršāka. Jau daudzās valdes sēdēs runāts par noliktavas nepieņemamību. Centra spēkbarības noliktavā sienām dēļi ir atlūzusi. Milti lenām, bet neatlīdzīgi birst pagalam. Durvis sliktas un tikko turas pie savām aplodām. Kaut arī tas aizslēgtas ar lielu piekaramo atslēgu, nevienam šīs atslēgas nespēj sagādāt nekādas grūtības durvis atvērt ar diviem pirkstiem. Jau daudzus mēnešus noliktavai ir caurs jumts. Remontam vajadzētu tikai stundu darba un pāris šifera loksnes, bet lietus jo projekā list iekšā noliktavā un sapeļējušās spēkbarības luktumos paliek aizvien lielāks. Zootehniķi labi zina, ka katrai lopu sugai domātā spēkbarība jāglabā atsevišķi. Jābūt kārtīgam apiekrīmim un pat lielam uzrakstam, kādiem mājlopiem spēkbarība domāta. Pie mums jau sen vairs govju kombikorms ne ar ko neatšķiras no cūkām domātās spēkbarības. Acimredzot Bērzaunes cūkas arī ir pieradušas pie atgremotājdzīvnieku domātās barības, ja vēl masveidā nav aizgājušas ciemos pie Dieva.

Turpat noliktavas vienā kakta atrodas arī miltu dzirnavas. Ja tās ieslēdz, visa noliktava dreb un sūpojas. Pa neskaitāmajām sķīrbām lido arī tikko samalti milti. Un visbeidzot, visu dienu noliktavas durvis ir līdz galam vaļā, jo tur saimnieko dzirnavnieks, pakļaudamies tikai savai sirdsapziņai.

Par drausmīgu postažu spēkbarības noliktavā arī zin visi. Valdes sēdēs par to papļāpā un viss paliek pa vecam. Bet turpat 10 metrus tālāk kopsaimniecības valdes locekļis būvbrigāderis un topošais jaunsaimnieks Jānis Okaldalers, pārvarēdams visas būvmateriālu grūtības, ceļ savu personīgo lielfermu. Kaut arī jaunsaimnieku kustību atbalstīt ir valstiski svarīgi, tas nebūt nenozīmē, ka ar tādām lielām grūtībām sagādātā kopsaimnieka vairs nevienam nav vajadzīga.

Jau klāt jaunā graudu pārstrādes sezona, bet noliktava aizvien pazemīgāk un smagnējāk liecas uz Jāņa Okaldalera fermas pušī, kamēr ziemā zem smagās sniega nastas sagāziesies pavism. Palīdzī lūdz, Jānit, kamēr vēl esi būvbrigāderis, cītīgi spēkbarības noliktava uzkritīs vīrsū tavai kūtiņ. Un atkal liekas pūles kā tev, tā sabiedrībai...

Visas publikācijas šai avīzei sagatavojois

AIVARS KANGARS

## Roberts un Liene

Es piedzimu māmiņai, Kad dziedāja lakstīgā; Netrūkst dziesmu man dziedot, Ne valodu runājot.